

Hoofdredacteur ESB,
Associate Professor RSM Erasmus University
a.jolink@sdu.nl

Limburgse kaas

Dit jaar komt er weer een Nobelprijs naar Nederland. Het is weliswaar een prijs voor biologie en het is ook niet de echte Nobelprijs maar de Ig Nobelprijs, maar toch ... De Ig Nobelprijs is een jaarlijks evenement waarin onderzoek wordt beloond en bekroond dat mensen aanzet tot lachen maar ook tot nadenken. Sommigen zien in de Ig Nobelprijs de alternatieve Nobelprijs. De prijs gaat dit jaar naar Bart Knols en Ruurd de Jong van de Landbouw Universiteit Wageningen voor hun werk op het gebied van malaria muggen, of, om precies te zijn, *“for showing that the female malaria mosquito Anopheles gambiae is attracted equally to the smell of limburger cheese and to the smell of human feet.”* Waar een klein land groot in kan zijn.

Het onderzoek van Knols en de Jong stamt al uit 1992 toen ze zich bezighielden met de vraag welke menselijke geurstoffen aantrekkelijk waren voor malariamuggen. Het eindresultaat laat zich raden en de stap naar Limburgse kaas als optimaal focal point voor muggen, in tegenstelling tot andere kazen, is snel gemaakt. Hoewel de toepassingsmogelijkheden eindeloos lijken, en mogelijk de toekomst van velen zou kunnen redden, geeft de erkenning van de Ig Nobelprijs aan dat met name de lachers van dit type onderzoek zijn gediend. Daar ga je dan als Nederland Kennisland.

Vorig jaar viel Guari Nanda van MIT nog in de prijzen voor de Ig Nobelprijs economie, maar dat was met een industrieel ontwerp van een klok, dus nauwelijks economisch. Een serieuze Ig Nobelprijs economie toekenning verder terug in de tijd was de prijs van 2001, waarin de laureaten Joel Slemrod van de University of Michigan en Wojciech Kopczuk van de University of British Columbia in de bloemetjes werden gezet. De prijs in 2001 werd toegekend voor hun onderzoek naar de vraag of het moment van doodgaan een rationele beslissing is

(NBER working paper W8158); ten slotte zijn rationele beslissingen niet onbelangrijk in de economische verklaringen modellen. Uit het onderzoek van Slemrod en Kopczuk bleek dat uit onroerendgoedbelastinginkomsten zou kunnen worden afgeleid dat mensen het sterven uitstellen als hieraan een geldelijk gewin verbonden was, voor de erfgenamen wel te verstaan. Rationeel dus. In 2001 was dit nog een lachertje, maar met de vergrijzingsdiscussies in het vizier zet dit aan tot nadenken.

De economische wetenschap viel dit jaar helaas niet in de Ig Nobelprijzen, mogelijk doordat er in de economie niet veel te lachen viel. Een andere verklaring kan liggen in wat Weinberg en Galenson omschrijven als de ‘creativiteitslevenscycli’. Onder alle onderzochte Nobelprijswinnaars in de economie blijken er twee hele verschillende creativiteitslevenscycli te bestaan: de concept vernieuwers, die al vroeg in de carrière pieken, en de experimentele vernieuwers, die de kennis langzaam moeten opbouwen en pas later bloeien. Onder de door Weinberg en Galenson onderzochte groep Nobelprijswinnaars zijn acht van de tien onder te brengen in de groep concept vernieuwers, wat waarschijnlijk illustratief is voor het gehele vakgebied economie. De Ig Nobelprijzen worden veelal toegekend aan experimenteel onderzoek (-met-een-glimlach), waar economie zich klaarblijkelijk minder voor leent. Een andere mogelijke verklaring voor het feit dat de economische wetenschap niet in de Ig Nobelprijzen viel kan zijn dat economen zich lastig laten vangen voor een prijs. Bij de ‘gewone’ Nobelprijzen is bekend dat economen boodschappen aan het doen zijn als het telefoontje uit Stockholm komt (Reinhard Selten), men ervan uitgaat dat het een grap is (William Sharpe) of men eerst bewijs wil zien voordat men het gelooft (James Mirrlees). Al met al een lastig volkje om te bekronen.

Nederland viel dit jaar helaas ook niet in de ‘gewone’ Nobelprijzen economie, dus we moeten het nog een jaartje doen met Tinbergen en Koopmans. Daar staat tegenover dat we wel een prijs hebben voor biologie ... en Limburgse kaas.

REFERENTIES

Kopczuk, W. en J. Slemrod, (2001) *Dying to Save Taxes: Evidence from Estate Tax Returns on the Death Elasticity*, NBER Working Papers 8158, National Bureau of Economic Research, Inc.

Weinberg, B.A. en D.W. Galenson (2005), *Creative Careers: The life cycles of Nobel laureates in economics*, NBER working paper 11799, National Bureau of Economic Research, Inc.